

Studiu privind evaluarea potențialului turistic și de agrement al zonei Târgu Lăpuș

*Dancs István,
Dancs Francisca,
Angela Săplăcan*

Poziția geografică

Țara Lăpușului reprezintă zona depresionară de pe valea superioară a Lăpușului, inclusiv culmile și munții care o înconjoară:

- la sud: Culmea Breaza
- la est: Dealurile Suplaiului și Munții Țibleș
- la nord: Munții Lăpușului și Munții Gutâi
- la vest: Masivul Preluca și Dealul Pietriș

Se găsește integral în sudul județului Maramureș, situat în nordul țării, având o suprafață de 918 km².

Cea mai mare altitudine este vârful Țibleș, 1840 m, iar cea mai mică altitudine la intrarea în Cheile Lăpușului de aproximativ 300 m.

Este o unitate geografică distinctă situată între: 23°45' și 24°20' longitudine estică, respectiv 47°20' și 47°40' latitudine nordică.

Comunică spre:

- S, S-V cu podișul Someșelor prin Culmea Breaza și Dealul Coroieni.
- V cu Depresiunea Copalnic prin Dealul Pietriș.
- N, N-E cu Depresiunea Maramureșului prin pasul Rotunda (1080 m) și Neteda (1040 m) în Munții Lăpușului, respectiv pasul Minghet (Munții Țibleș).
- E cu Dealurile Suplaiului prin Șaua Larga (spre Valea Someșului Mare).

Breviar geologic:

Geologia variată a Zonei Lăpușului conferă pitorescul calm al locurilor. Transformările scoarței de-a lungul erelor, determinate de erupții vulcanice în nord, nord-est, transgresiunile și regresiunile marine ale Depresiunii Lăpușului în sud, sud-vest, marginală Depresiunii Transilvaniei, au dat naștere unui relief spectaculos pe fondul celor trei tipuri principale de roci: magmatice, metamorfice și sedimentare.

Astfel, în părțile eruptive din zona nord-est, incluzând Munții Văratecului, Munții Neteda, Munții Bloajei, Obcinele Lăpușului și culmile Țibleșului întâlnim formațiuni vulcanice formate din curgeri de lave destul de tinere — reprezentate de vulcanite neogene de tipul riolitelor, andezitelor, dacitelor, bazaltelor — și chiar și intruziuni mai vechi, de tipul neckurilor.

Spre sud, sud-vest acestea sunt înlocuite de formațiuni sedimentare: gresii, marne, argile și chiar calcare. Bogăția acestora în fosile încântă atât specialistul, cât și mai puțin cunoscătorul care poate descoperi câte ceva din lumea animalelor și plantelor pietrificate întâlnite aproape la fiecare pas în Cheile Babei, Zona Peteritea-Vima spre Cheile Lăpușului, Râzoare, Hârtopol Mare, zona Lacului Dobricel, Dealul Pietriș. Fauna de moluște din aceste orizonturi este predominantă, cu lamelibranchiate, gastropode, cefalopode, cu specii de: *Cerithium*, *Modiolus*, *Corbula*, *Gallicula*, *Pecchiolia*, *Spondylus bifrons*, *Pecten*, *Chlamys*, *Cardiopsis*, *Crassatella*, *Vulsella*, *Pitar*.

Formațiunile metamorfice sunt bine

reprezentate de șisturile micacee — muscovitice, biotitice — și cuarțoase, care apar ca stâncării sălbatice pe pantele Dealului Răzoare.

Cantonate în zona eruptivă și metamorfică sunt bogatele zăcămintele filoniene neferoase de Au, Ag, Cu, Pb, Zn, Mn, Se, Te, Sb, Ge.

Minerale deosebite și roci care încântă ochiul și inima au fost adunate de locuitori și colecționari, expuse și în muzee (ex. Muzeul de Mineralogie Baia Mare) și ar putea fi păstrate și în orașul Târgu Lăpuș. Dintre minerale, mai semnificative ar fi: antimonitul, calcopirita, galenitul, sfaleritul, baritul, marcasita, rodocrozitul, pirita, sideritul, aragonitul, arsenopirita, calcozina, gipsul, anhidritul, auripigmentul, calcita, malachitul, realgarul, rodonitul etc.

În principal, asupra reliefului au acționat agenți endogeni și exogeni. Dintre ultimii, factorii climatici și apele au determinat procesele de eroziune fluvială, dezagregare și alterare. Rezultatul acestora este imaginea de ansamblu deosebită. Zonele împădurite, cultivate sau cu fânețe sunt domoale, privite din orice vârf sau șa dau impresia nemărginirii.

Doar în zonele în care apar la zi rocile, întâlnim abrupturi, pereți înclinați până la verticală, chei, stâncării, în aflorimente naturale, în cariere, în halde sau pe suprafețele afectate tot mai intens de eroziunea solurilor (în urma despăduririlor, defrișărilor, pășunatului excesiv).

Formațiuni noi, aluvionare se formează actualmente în albia râului Lăpuș și afluenților săi. Iubitorul de natură poate urmări și aici transformările ce se produc de la an la an și poate colecționa roci și minerale șlefuite în forme deosebite: opal, jasp, agat, cuarțit, granat, etc.

Potențialul natural al depresiunii și împrejurimilor ar putea fi valorificat eficient prin constituirea unor rezervații și parcuri naturale, monumente ale naturii sau chiar a unor spații ocrotite. Unicitatea peisajelor, a unor specii de plante și animale, ecosistemelor, câmpurilor fosilifere impun concretizarea faptică prin

declararea lor oficială, respectiv amenajarea și întreținerea cât mai grabnică a lor.

Bibliografie:

- D. Aichele — M. Golte-Bechte — *Mi virít itt? Virágkalauz* 1991
- Bott Rozica, Rus Dumitru — *Țara Lăpușului*, Editura Corvin, Deva 2000
- Crăciun Florentin, Mircea Alexan & Carmen Alexan — *Ghidul plantelor medicinale uzuale*, Editura Recoop, București 1998
- Cucu Vasile — *Atlasul județelor din RSR*, Editura didactică și pedagogică, București 1978
- Erdély (autótérkép — Magyar településnevekkel) térképe és helységnevtára — *Offset és Játékkártya Nyomda Rt, Budapest* 1995
- Mac Ion, Budai Csaba — *Munții Oaș, Gutâi, Țibleş, Casa editorială pentru turism și cultură „Abeona”, București* 1992
- Dr. Mátyás Vilmos — *Utazások Erdélyben*, Editura Panoráma 1990
- Nicolae Mészáros — *Fauna de moluște a depozitelor din nord-vestul Transilvaniei*, Editura Academiei RPR 1957
- Pellant Chris — *Közetek és ásványok, Egyetemi nyomda, Budapest* 1994
- Charles C. Plummer & David McGeary — *Physical Geology — Wm. C. Brown Publishers, Sacramento* 1991
- Rădulescu Dan, Dumitrescu Radu — *Mineralogia topografică a României*, Editura Acad RSR 1966
- Patrimoniu — *Buletin al Oficiului județean pentru Patrimoniu Cultural Național Maramureș, Anul I. Nr. 2, 1998*